

Sygn. akt XV C 1027/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku w XV Wydziale Cywilnym

w składzie:

Przewodniczący: **SSR del. do SO Jarosław Matuszczak**

Protokolant: sekr. sąd. Anna Gutowska – Czulik

po rozpoznaniu w dniu 03 czerwca 2015 r. w Gdańsku,

na rozprawie,

sprawy z powództwa **L. C. (1)**

przeciwko **W. N. (1)**

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego **W. N. (1)**

przeciwko **L. C. (1)**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego W. N. (1) na rzecz powódki L. C. (1) kwotę 74.648,77 zł (siedemdziesiąt cztery tysiące sześćset czterdzieści osiem złotych 77/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego W. N. (1) na rzecz powódki L. C. (1) kwotę 7414,- zł (siedem tysięcy czterysta czternaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. oddała powództwo wzajemne,

IV. zasądza od powoda wzajemnego W. N. (1) na rzecz pozwanej wzajemnie L. C. (1) kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego związanego z powództwem wzajemnym.

UZASADNIENIE

L. C. (1) domagała się od W. N. (1) zapłaty kwoty 75.928,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu w tym zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych a także zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając żądanie podniosła, że pozwany na podstawie umowy pożyczki zawartej w S. dnia 18 sierpnia 2009 r. pożyczył od D. C. (1) kwotę 50.000,- zł, zobowiązując się spłacić tę kwotę w terminie do 1 roku. W dniu (...)r. D. C. (1) zmarł a spadek po nim nabyła wprost L. C. (1), która wezwała pozwanego do zapłaty, co pozostało bez odpowiedzi.

Jako podstawę prawną żądania wskazał art. 720§1 k.c.

Powódka domagała się także skapitalizowanych odsetek od kwoty 50.000,- zł liczonych od dnia następującego po dacie wymagalności zwrotu pożyczki tj. 19.08.2010 r. do dnia 13.08.2014 r. (data złożenia pozwu w placówce operatora wyznaczonego).

(pozew – k. 2 – 7)

W dniu 03.10.2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym **(k.24)**.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty W. N. (1) wskazał, że zaskarża go w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki kosztów procesu w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych a także zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Jednocześnie W. N. (1) wniósł przeciwko L. C. (1) powództwo wzajemne o zapłatę kwoty 83.432,- zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych a także zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje stanowisko zarówno jako pozwanego jak i powoda wzajemnego wskazał, że jego zobowiązanie wobec D. C. (1) wygasło albowiem zmarły D. C. (1) zwolnił go od obowiązku spłaty pożyczki. Niedługo przed śmiercią D. C. (1) podkreślał, że W. N. (1) nie ma obowiązku spłaty a wręcz, że to on jest winny pieniądze W. N. (1). Było to związane z szeregiem czynności wykonywanych przez pozwanego na rzecz D. C. (1) albo jego przedsiębiorstwa (...).

W. N. (1) zapłacił za bilet lotniczy (...) H. w kwocie 630,- zł, w dniu 13.11.2013 r. zakupił części do quada w USA za kwotę 650,- zł, co było związane z brakiem posiadania karty kredytowej przez D. C. (1) i firmę (...). W dniu 06.01.2014 r. zakupił dwie poziomice laserowe dla firmy za kwotę 1.000,- zł. W wykonaniu umowy między stronami W. N. (1) dostarczył na rzecz firmy (...) egzemplarzy jednej i 40 egzemplarzy drugiej swojej książki, łącznie o wartości 4.400,- zł. W. N. (1) w latach 2008 – 2014 pełnił funkcję kierownika budowy na inwestycjach firmy (...) w G., E., Z. za kwoty odpowiednio 29520,- zł, 14.760 zł i 2952 zł brutto, opracował szereg opinii pozasądowych pomocnych firmie (...) w postępowaniach sądowych, sporządzał opinie techniczne, organizował zakup materiałów budowlanych po niższych cenach dla firmy (...), organizował dla jej pracowników szkolenia po tzw. „kosztach”. Całkowity koszt szkolenia wynosił 2952 zł brutto (2.400,- netto) za jedną osobę a strony umówiły się, że pracownicy D. zapłacą 800 zł netto za osobę a reszta miała być skompensowana z pożyczonej sumy. Szkolenia odbywały się w latach 2009, 2012 i 2013.

Nadto D. C. (1) umówił się z W. N. (1), że ten ostatni będzie przeprowadzał niespodziewane kontrole na budowach w celu podniesienia jakości robót. Z wizyt W. N. (1) sporządzał sprawozdania. Za wizytę w rejonie G. stawka miała wynosić 730 zł brutto, 1.476 zł za wizyty do 350 km i 2214 zł za wizyty odleglejsze. W lutym 2009 pozwany przeprowadził kontrolę na budowie w N. za kwotę 738 zł brutto. W czerwcu 2008 r. pozwany pojechał do M. i sporządził z budowy dwie opinie. Łącznie prace te kosztowały 4.920 zł brutto (4.000,- zł netto). W sierpniu 2008 r. pozwany opracował dla D. C. (1) zmniejszenia przekrojów za kwotę 2.460,- zł brutto. Pozwany przeprowadził także kontrole budów w G., R. i S. za kwotę 738 zł brutto każda. Opinia w sprawie sądowej p. R. którą sporządził W. N. (1) kosztowała 1.476 zł a opinia uzupełniająca miała kosztować 3.444,- zł W. N. (1) opracował także firmowe rozwiązania przegród budynku w związku z przystąpieniem przez firmę (...) do uzyskania znaku CE na budowę domów drewnianych konstrukcji szkieletowej za kwotę 9348 zł brutto.

Do dnia dzisiejszego pozwany nie otrzymał żadnej z tych kwot ani od D. C. (1) ani od L. C. (1). D. C. (1) zwalniając W. N. (1) z długu miał na uwadze poniesione przez pozwanego koszty. W związku z tym na podstawie art. 508 k.c. należało uznać, że zobowiązanie wygasło.

Na skutek odmiennego przyjęcia powódka winna zwrócić pozwanemu kwotę 127088,44 zł. Pismem z dnia 21.03.2014 r. pozwany przedstawił powódce rozliczenie a na wypadek uznania, że jego zobowiązanie nie wygasło przedstawił do potrącenia kwotę 80.688 zł brutto. Wobec braku zapłaty, zasadnym jest żądanie kwoty wskazanej w pozwie

wzajemnym na którą składają się kwota 76752 zł brutto z tytułu wykonanych przez W. N. (1) czynności na rzecz D. C. (1) i jego firmy, kwota 4.400 zł za książki oraz 2280 zł tytułem zwrotu wydatków.

(sprzeciw – pozew wzajemny – k. 31 – 35)

W odpowiedzi na pozew wzajemny powódka – pozwana wzajemna wniosła o jego oddalenie w kwocie ponad 650,- zł i zasądzenie kosztów procesu w tym zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko zaprzeczyła zwolnieniu pozwanego z obowiązku zapłaty. W 2013 r. D. C. (1) nadal zamierzał przechowywać umowę pożyczki co polecił księgowej E. P. (1). Brak jest dowodów na zwolnienie pozwanego z obowiązku zapłaty pożyczki w tym pokwitowania.

Niedopuszczalne jest potrącenie roszczeń wskazanych przez pozwanego w myśl art. 498§1 k.c., albowiem przysługują mu wedle jego twierdzeń wobec (...) Sp. z o.o. a nie wobec L. C. (1) (a wcześniej wobec jej poprzednika prawnego). Roszczenia te nie mogą być zatem także podstawą powództwa wzajemnego. Dotyczy to w szczególności poziomic laserowych za kwotę 1.083,- zł.

Odnośnie kwoty 650,- zł pozwana wskazała, iż nie ma pewności czy została ona zapłacona W. N. (1) i dlatego ją uznaje.

Odnośnie roszczeń W. N. (1) pozwana podniosła zarzut przedawnienia wobec wszystkich powstałych przed datą 31.10.2012 r. tj. na dwa lata przed wytoczeniem powództwa wzajemnego.

Pozwana wzajemnie zaprzeczyła także wykonywaniu przez powoda wzajemnego prac w postaci niespodziewanych kontroli, faktycznego sprawowania funkcji kierownika budowy, wskazała także na brak faktur VAT za wykonane rzekomo usługi oraz brak uzgodnień co do jakichkolwiek wynagrodzeń.

(odpowiedź na pozew wzajemny – k. 196 – 208)

W piśmie przygotowawczym pozwany – powód wzajemny wyjaśnił, że zgodnie z ustaleniami pomiędzy D. C. (1) a nim, kwota pożyczki nie miała być zwrócona lecz zostanie zaliczona na poczet zapłaty za dotychczasowe działania i przyszłe pozwanego, wykonywane na rzecz zmarłego. Pozwany wykonał czynności za kwotę przewyższającą kwotę pożyczki. W jego ocenie zachowanie D. C. (1), który stwierdził, że doszło do skompensowania pożyczki można traktować albo jako zwolnienie z długu z art. 508 k.c. albo jak kompensację wierzytelności z art. 498 – 499 k.c. Podstawą powództwa wzajemnego w zakresie zakupu biletu lotniczego, części do quada i poziomic laserowych jest bezpodstawne wzbogacenie (art. 405 k.c.) bądź art. 410 o nienależnym świadczeniu. Dostarczenie książek nastąpiło na podstawie zawartej umowy sprzedaży (art. 535 k.c. i następne).

(pismo przygotowawcze – k. 354 – 355)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. N. (1) był przyjacielem D. C. (1). Obydwaj współpracowali także ze sobą, w związku z prowadzonymi przez nich działalnościami gospodarczymi.

D. C. (1) zajmował się budową domów drewnianych w ramach działalności gospodarczej prowadzonej osobiście pod nazwą (...). W 2002 r. utworzył (...) Sp. z o.o. w S., która kontynuowała tę działalność, przejęła większość pracowników i na początku dzierżawiła, a następnie nabyła od niego środki produkcji i został jej udziałowcem oraz prokurentem.

Z kolei W. N. (1) prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...), zajmując się wykonywaniem ekspertyz, opinii technicznych, prowadzeniem nadzorów inwestorskich, doradztwem technicznym i konsultingiem.

W. N. (1) jest także prezesem Stowarzyszenia(...), którego członkiem był D. C. (1) a jest (...) Sp. z o.o. w S., która to spółka uiszcza składki członkowskie i opłaty za wyjazdy i promocje.

Okoliczności częściowo bezsporne, nadto: wydruk z CEIDG – k. 310, wydruk z listy członków Stowarzyszenia (...) – k. 315, wydruki przelewów – k. 321 – 323, 329 – 331, faktury VAT wystawione na D. C. (1) - k. 342 – 352, faktura VAT wystawiona na (...) Sp. z o.o. – k. 337, zeznania świadków: Z. N. – k. 402 – 404 (czas nagrania: 00:07:26 – 00:33:47), E. P. (1) – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41), A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), Z. L. (w części) – k. 408 (czas nagrania: 01:53:37 – 02:23:25), R. K. – k. 409 (czas nagrania: 02:25:21 – 02:37:43), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

(...) Sp. z o.o. w S. zapłaciła W. N. (1) za usługi objęte wystawianymi na tę spółkę w latach 2006 – 2013 fakturami, a także za zakupione książki. Inne książki otrzymała od W. N. (1) jako materiały promocyjne w ramach członkostwa w Stowarzyszeniu(...) w G.. Zdażało się też, że W. N. (1) rozdawał swoje książki,

Dowód: wydruk z rachunku bankowego – k. 316 – 320, 324 – 328, faktura VAT (...) – k. 338, zeznania świadków: E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04).

Podobnie L. C. (1) zapłaciła za nabyte od W. N. (1) katalogi budownictwa drewnianego.

Dowód: faktura VAT nr (...) – k. 334.

W. N. (1) doradzał D. C. (1), pomagał mu w kwestiach związanych z budowami, przeprowadzał ich kontrole, natomiast D. C. (1) często zapraszał go na różne imprezy czy wyjazdy, gościł go w hotelu należącym do L. C. (1). Tego rodzaju przyjacielska pomoc była jednak wyraźnie wyodrębniona od współpracy gospodarczej, którą rozliczali między sobą wystawiając i rejestrując faktury VAT.

Okoliczności częściowo bezsporne, nadto dowody: zeznania świadków: Z. N. – k. 402 – 404 (czas nagrania: 00:07:26 – 00:33:47), E. P. (1) – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41), A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W. N. (1) na prośbę D. C. (1) przeprowadził w czerwcu 2008 r. kontrolę budowy prowadzonej przez (...) Sp. z o.o. w S. domu w M.. Następnie na początku 2009 r. przeprowadził podobną kontrolę na budowie tej spółki w N. i w dniu 02.02.2009 r. Z obydwu oględzin sporządził sprawozdania.

Dowód: wydruk sprawozdania z dnia 02.02.2009 r. – k. 259 – 272, wydruk opinii dotyczącej budowy w S. – k. 273 – 289, zeznania świadków: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W marcu 2009 r. W. N. (1) przeprowadził szkolenie z wymagań techniczno – montażowych dla budownictwa drewnianego dwóch pracowników (...) Sp. z o.o. w S. za kwotę 1.600,- zł netto (800,- zł/os.), obniżając ją z kwoty 3.200,- zł netto (1.600,- zł/os.) jaką stosował wobec innych podmiotów, z uwagi na swoją znajomość z D. C. (1).

Dowód: wydruk faktura VAT nr (...) – k. 257 (i 339) i nr (...) z dnia 30.03.2009 r. – k. 258, zestawienie kosztów szkoleń – k. 256, zeznania świadków: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19

- 01:50:38), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

D. C. (1) w dniu 18.08.2009 r. pożyczył W. N. (1) kwotę 50.000,- zł z terminem spłaty do jednego roku. Pieniądze, które przyniosła do siedziby spółki (...) wypłaciła mu E. P. (1) w obecności Z. N. w siedzibie (...) Sp. z o.o. w S.. Pożyczka ta nie została spłacona.

D. C. (1) nigdy nie zwolnił też W. N. (1) z obowiązku jej spłaty. O pożyczce tej pamiętał jeszcze 2 – 3 miesiące przed śmiercią. Nie zniszczył też oświadczenia W. N. (1) o otrzymaniu pożyczki, mimo że miał w zwyczaju niszczyć dokumenty związane z udzielanymi pożyczkami po ich spłaceniu.

Okoliczności częściowo bezsporne, nadto dowody: oświadczenie W. N. (1) – k. 18, zeznania świadków: Z. N. – k. 402 – 404 (czas nagrania: 00:07:26 – 00:33:47), E. P. (1) – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41), A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), R. K. – k. 409 (czas nagrania: 02:25:21 – 02:37:43), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04).

W drugiej połowie 2009 r. W. N. (1) na prośbę D. C. (1) dokonał ponownie, na rzecz (...) Sp. z o.o. w S., szeregu wizyt kontrolnych i sporządził szereg opinii dotyczących budów prowadzonych przez tę spółkę z uwagi na liczne reklamacje i uwagi inwestorów. Konkretnie miejsca kontroli wskazywała mu pracownicy spółki, z reguły E. R..

Pierwszą opinię W. N. (1) sporządził jeszcze przed otrzymaniem pożyczki, w dniu 03.08.2009 r., którą skierował do prezesa zarządu (...) Sp. z o.o. w S..

W dniu 01.10.2009 r. wizytował budowę domku we W., z czego sporządził sprawozdanie z uwagami.

W dniu 13.10.2009 r. w odpowiedzi na prośbę E. R., W. N. (1) sporządził pismo o kolejności wykonywania robót, którą przesłał spółce.

Z kolei dnia 19.10.2009 r. W. N. (1) na prośbę pracowników (...) Sp. z o.o. w S. dokonał sprawdzenia domu budowanego przez tę spółkę w G., z czego sporządził opinię. Podobnie w dniu 09.11.2009 r. dokonał sprawdzenia domu wykonanego przez tę spółkę w R. przy ul. (...) następnie sporządził swoją opinię.

Dowód: wyniki z wizyty w R. – k. 222 – 231, wyniki wizyty w G. – k. 232 – 235, wydruk wiadomości e – mail – k. 236, 249 – 250, pismo o kolejności robót – k. 237, wyniki wizyty we W. – k. 238 – 248, opinia dotycząca zmniejszenia elementów konstrukcji – k. 251 – 254, zeznania świadków: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W dniu 31.12.2009 r. W. N. (1) na prośbę pracowników (...) Sp. z o.o. w S. dokonał sprawdzenia domu J. R. w S., wybudowanego przez tę spółkę, wskazał na błędy jakie popełniono przy jego wykonaniu.

Dowód: wyniki z wizyty – k. 212 – 217, wydruk wiadomości e – mail z załącznikiem k. 218 – 221, E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25).

W. N. (1) na prośbę (...) Sp. z o.o. w lutym 2010, kwietniu 2011 i marcu 2013 r. przygotował prywatne opinie i uwagi do opinii biegłej sądowej w sprawie z powództwa M. R. i B. R. przeciwko tej spółce, toczącej się przed Sądem Rejonowym w K. pod sygn. akt IC 229/08. W dniu 15 września 2013 r. brał udział w oględzinach nieruchomości jako pełnomocnik tej spółki. Informacje i opinie przekazywał pracownikom albo prezesowi tej spółki.

Dowód: wydruk wiadomości e – mail – k. 143, 144, 152, pismo biegłej sądowej – k. 155, pismo W. N. do A. M. – prezesa zarządu D. – k. 156, pełnomocnictwo – k. 157, uwagi do opinii uzupełniającej – k.

201 – 207, wiadomość e – mail z dnia 16.02.2010 r. – 208, odpowiedź na opinię z dnia 05.02.2010 r. – k. 209 – 210, oświadczenie o kwalifikacjach – k. 211, opinia dotycząca przekrojów drewna – k. 255, zeznania świadka: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W dniach 25 – 26.11.2011 r. W. N. (1) zwrócił się do przedstawicieli (...) Sp. z o.o. o znaczącą obniżkę ceny na wełnę mineralną do budowy domów drewnianych prowadzonych przez (...) Sp. z o.o. w S.. Wełna mineralna została dostarczona do budowy jednego domu w celach promocyjnych.

Dowód: wydruki wiadomości e – mail – k. 195 – 200, zeznania świadka E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W marcu 2012 r. W. N. (1) opracował projekt wykonywania przegród budynków mieszkalnych dla (...) Sp. z o.o. w S. w celu uzyskania znaku CE.

Dowód: opracowanie przegród – k. 158 – 193, zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38)

W dniu 15.12.2012 r. W. N. (1) na prośbę D. C. (1) złożył Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego oświadczenie o podjęciu obowiązków kierownika budowy w E., na nieruchomości stanowiącej własność (...) Sp. z o.o., na której budowała domy (...) Sp. z o.o. w S.. Podobne oświadczenia pozwany złożył odnośnie budów w G. i Z., które również prowadziła ta ostatnie spółka. Faktycznie jednak nigdy nie podjął na nich żadnych czynności związanych z pełnieniem tej funkcji.

Okoliczności częściowo bezsporne oraz dowody: kserokopia oświadczenia – k. 153, zeznania świadków: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), Z. L. (w części) – k. 408 (czas nagrania: 01:53:37 – 02:23:25), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), Z. B. – k. 411 – 412 (czas nagrania: 03:14:01 – 03:28:11), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W dniach 11 – 13.04.2013 r. W. N. (1) przeprowadził szkolenie z wymagań techniczno – montażowych dla budownictwa drewnianego dwóch pracowników (...) Sp. z o.o. w S. za kwotę 1.600,- zł netto (800,- zł/os.), obniżając ją z kwoty 4.800,- zł netto (2.400,- zł/os.) jaką stosował wobec innych podmiotów, z uwagi na swoją znajomość z D. C. (1).

Dowód: wydruk e – mail – k. 140, faktura VAT nr (...) – k. 141 (i 340), (...) – k. 142, zestawienie kosztów szkoleń – k. 194, zeznania świadków: A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38).

W dniu 01.05.2013 r. po imprezie w (...) na prośbę D. C. (1) wykonał fotografie różnych obiektów w siedzibie (...) Sp. z o.o. w S., do których dołączył krótkie opisy.

Okoliczność częściowo bezsporna, nadto: 114 – 139, zeznania świadków: E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

W. N. (1) w dniu 11.07.2013 r. używając karty kredytowej umożliwiającej zakupy przez internet (tzw. wypukłej) kupił na prośbę D. C. (1) rzecz (...) Sp. z o.o. w S. bilet lotniczy dla (...)H. za kwotę 630,- zł, w związku ze szkoleniem jakie ten miał prowadzić dla pracowników spółki. Ani spółka ani D. i L. C. (1) nie dysponowali bowiem taką kartą.

Okoliczność bezsporna, nadto: wydruk wiadomości e – mail – k. 111, 112, wyciąg z r – ku karty kredytowej – k. 113, zeznania świadków: Z. P. – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41), A. M. (1) – k. 406 – 407 (czas nagrania: 01:15:19 – 01:50:38), E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

Również za pomocą tej karty i również na prośbę D. C. (1) W. N. (1) kupił w dniu 13.11.2013 r. na rzecz D. C. (1) części do quada jego syna za kwotę 651,67 zł, której to kwoty ani D. C. (1) ani L. C. (1) mu nie zwrócili.

Okoliczność bezsporna, nadto: wydruk wiadomości e – mail – k. 107 – 108, wydruk z r- ku bankowego – k. 109, zeznania świadków: Z. N. – k. 402 – 404 (czas nagrania: 00:07:26 – 00:33:47), E. P. (1) – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38).

Zdarzało się w toku prowadzonej działalności przez D. C. (1) oraz (...) Sp. z o.o. w S., iż podmioty, które były ich dłużnikami odpracowywały swoje zobowiązania, jednakże zawsze wystawiały za wykonane usługi faktury.

Dowód: zeznania świadków: E. P. (1) – k. 404 – 406 (czas nagrania: 00:35:31 – 01:10:41).

W dniu (...)r. D. C. (1) zmarł.

Okoliczność bezsporna, nadto: odpis postanowienia SR w K.z dnia 13.03.2014 r. – k. 11.

W grudniu 2013 r. W. N. (1) zasięgnął dla (...) Sp. z o.o. informacji o badaniach pelletu (granulatu z wiórów drzewnych) i w dniu 19.12.2013 r. przesłał swoje ustalenia E. R.. W dalszych czynnościach tego dotyczących jednakże nie brał udziału.

Dowód: wydruk wiadomości e – mail – k. 106, zeznania świadka: E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38)

W dniu 04.01.2014 r. W. N. (1) oświadczył L. C. (1), że nie jest w stanie podjąć się kierowania i nadzorowania budów jako etatowy pracownik, natomiast nadal zamierzał pomagać, doradzać czy coś załatwiać tak jak wcześniej czynił to wobec D. C. (1).

Dowód: wydruk wiadomości e – mail – k. 105, zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38)

W dniu 06.01.2014 r. W. N. (1) w celu dokonania pomiarów na budowach prowadzonych przez (...) Sp. z o.o. w S. kupił za zgodą L. C. (1) i prezesa spółki poziomice laserową, laser krzyżowy i wykrywacz P. (...) o łącznej wartości 1.083,- zł.

Okoliczność częściowo bezsporna, nadto: faktura VAT(...)- k. 353, zeznania powódki – k. 369 (czas nagrania: 00:10:21 – 00:26:16), k. 418 – 421 (czas nagrania: 00:05:21 – 01:14:04), zeznania

pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38)

Następnego dnia otrzymał wiadomość e – mail od E. R. dotyczącą prac koniecznych do wykonania na budowach, na których był formalnie kierownikiem budowy.

Okoliczność bezsporna, nadto: wydruk wiadomości e – mail – k. 103.

W lutym 2014 r. W. N. (1) miał zająć się weryfikacją pomiarów domów oraz pisemnym potwierdzeniem powierzchni w domach budowanych w G. przez (...) Sp. z o.o. w S., a także uzupełnić dziennik budowy w E., także prowadzonej przez tę spółkę.

W dniu 14.02.2014 r. wysłał do I. W. załącznik nr(...) do umowy nr (...) dotyczący wykończenia budynku.

W dniu 27.02.2014 r. w wiadomości e – mail W. N. (1) zwracał się do S. K. – menedżera produktu w (...) Sp. z o.o. w G., w celu pozyskania od niego materiałów izolacyjnych (wełny mineralnej) marki I. na jeden z domów budowanych w Z. przez (...) Sp. z o.o. w S. i uzyskał wstępną zgodę

Okoliczność bezsporna, nadto: wydruki e – mail z załącznikami – k. 64 – 73, 74 – 82, 83, 101 – 102, zeznania świadka: E. R. – k. 410 – 411 (czas nagrania: 02:39:40 – 03:12:25), zeznania pozwanego (w części) – k. 369 – 371 (czas nagrania: 00:26:16 – 00:54:56), k. 421 – 425 (czas nagrania: 01:15:28 – 02:42:38)

Postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 13.03.2014 r. spadek po D. C. (1) nabyła wprost jego żona L. C. (1).

Okoliczność bezsporna, nadto: odpis postanowienia SR w (...) z dnia 13.03.2014 r. – k. 11

W piśmie z dnia 21.03.2014 r. W. N. (1) posługując się przy tym nazwą prowadzonej działalności (...) ustosunkował się do żądania zwrotu pożyczki składając zestawienie, które miało przedstawiać rozliczenie pożyczki poprzez wykonane przez niego prace oraz przedmioty nabyte na rzecz D. C. (1), a zarazem stanowiąc potrącenie tych kwot z pożyczką. W piśmie tym zrezygnował on z funkcji formalnego kierownika budowy ze skutkiem na dzień 15.04.2014 r.

Okoliczność bezsporna, nadto: pismo W. N. z zestawieniem (w części) – k. 38 – 40, 58 – 60,

W odpowiedzi z dnia 28.04.2014 r. L. C. (1) nie uznała wskazanych przez niego roszczeń poza wydatkami na części do quada i poziomice.

Pismem z dnia 02.06.2014 r. doręczonym w dniu 06.06.2014r. oraz pismem z dnia 25.07.2014 r. doręczonym w dniu 04.08.2014 r. L. C. (1) wezwała W. N. (1) do zapłaty kwoty pożyczki wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.08.2010 r. do dnia zapłaty.

Okoliczność bezsporna, nadto: wezwania do zapłaty – k. 12 – 13, 15 – 16, potwierdzenia nadania i odbioru – k. 14 – 14v, 17 – 17v.,

Sąd zważył, co następuje:

I. Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny był w znacznej części bezsporny. Dotyczyło to przede wszystkim faktu udzielenia pożyczki w wysokości 50.000,- zł, przyjacielskich relacji między D. C. (1) i W. N. (1), bezpłatnej pomocy jakiej udzielał W. N. (1) D. C. (1) w związku z prowadzoną przez tego ostatniego działalnością gospodarczą, za którą odwzajemniał się zaproszeniami na imprezy oraz wyjazdy do pensjonatów. Bezspornym było również, że obydwaj prowadzili też ze sobą interesy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Strony zgadzały się także co do tego, że większość czynności, które wskazywał pozwany – powód wzajemny zostały przez niego faktycznie wykonane, za wyjątkiem

pełnienia funkcji kierownika budowy, choć nie zgadzały się co do charakteru tej czynności. Poza sporem było także przekazywanie książek przez pozwanego – powoda wzajemnego do (...) Sp. z o.o. oraz niższa cena szkoleń pracowników tej spółki. Pozwany nie zaprzeczył także temu, że co do zasady dłużnicy D. C. (1) albo (...) Sp. z o.o. w S. w przypadku świadczenia w miejsce wykonana wystawiali faktury, a zatem na podstawie art. 230 k.p.c. sąd uznał, to za przyznane (takie zwyczajowe postępowanie D. C. (1)), choć nie wobec samego W. N. (1) (który twierdził, że nie musiał wystawiać faktur by rozliczyć pożyczkę).

Spornym było natomiast, czy po udzieleniu pożyczki ich współpraca zmieniła charakter, pomoc dotychczas bezpłatna miała być zaliczana na poczet pożyczki i w jaki sposób oraz czy ich wzajemne rozliczenia przyjęły wówczas odformalizowany charakter (brak faktur). Strony nie zgadzały się co do tego na czyją rzecz były świadczone usługi i towary (książki) przez W. N. (1) – czy na rzecz D. C. (1) czy (...) Sp. z o.o. w S., jaki charakter miały te czynności (przyjacielska pomoc czy rozliczanie pożyczki), co do faktycznego wykonywania przez W. N. (1) funkcji kierownika budów, zwolnienia z długu pozwanego jeszcze przez D. C. (1).

Strona powodowa – pozwana wzajemnie uznała także roszczenia W. N. (1) o zwrot pieniędzy za zakup części za quada i nie kwestionowała faktu zakupu biletu lotniczego dla (...), co nie budziło wątpliwości sądu. Bezspornym był zakup przez W. N. (1) poziomicy laserowej, lasera krzyżowego i wykrywacza P. (...) o łącznej wartości 1.083,- zł już po śmierci D. C. (1), jednakże spornym było na czyją rzecz nastąpiło nabycie.

Stan faktyczny w spornym zakresie sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych (postanowienie sądu), zeznań świadków, powódki i częściowo pozwanego oraz wydruków wiadomości e – mail sprawozdań i opinii.

Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Nie oznacza to, że moc dowodowa dokumentu prywatnego ogranicza się do konsekwencji wynikających z przewidzianego w art. 245 k.p.c. domniemania. W pozostałym bowiem zakresie - nie objętym tym domniemaniem - moc dowodowa dokumentu prywatnego podlega ocenie przez sąd zgodnie z regułami zawartymi w art. 233 § 1 k.p.c., tak jak każdego innego dowodu. Dokument taki zatem podlega kontroli zarówno, co do autentyczności (jeśli zostaje zakwestionowana) jak i prawdziwości wskazanych w nim faktów oraz faktów dających się ustalić z samego sporządzenia tego dokumentu.

Autentyczność dokumentów prywatnych przedstawionych w sprawie nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Natomiast prawdziwość zawartych w nich oświadczeń – tak.

Sąd dał wiarę dokumentom prywatnym w postaci oświadczenia pozwanego – powoda wzajemnego o zawarciu umowy pożyczki, gdyż jego sporządzenie nie tylko potwierdzili świadkowie ale i pozwany – powód wzajemny. Sąd nie dał natomiast wiary oświadczeniom powoda o sposobie rozliczenia przez niego prac kierowanym do powódki po wezwaniu do zapłaty, gdyż nie znalazły one odzwierciedlenia ani w fakturach czy zamówieniach ani w relacjach świadków. Oświadczenia te były w znakomitej większości części tożsame z jego zeznaniami, stąd też ich treść została poddana ocenie przy zeznaniach pozwanego.

Sąd co do zasady dał wiarę wydrukowi komputerowym wiadomości e – mail oraz opracowań, opinii i sprawozdań wydrukowanych przez pozwanego – powoda wzajemnego. Do tych dowodów należało zastosować poprzez art. 309 k.p.c. odpowiednio przepisy o dokumentach prywatnych (art. 244 i nast. k.p.c.), jeśli na ich treść składał się tekst (wydruki e – maili, opinie, częściowo sprawozdania) albo art. 308 k.p.c. (fotografie, plany, rysunki). Zasadniczo nie były one kwestionowane przez powódkę – pozwaną wzajemną, która wskazała, że faktycznie, czynności te miały miejsce. Potwierdzili to także przesłuchiwani świadkowie, w szczególności A. M. (1) i E. R., która była autorką części tych wiadomości. Nie wynikało z nich jednak, by w zamian za wykonanie tych czynności, których wydruki te dotyczyły, W. N. (1) domagał się wynagrodzenia albo umorzenia w odpowiedniej części zaciągniętej pożyczki. Natomiast część z nich przeczyła wprost twierdzeniom pozwanego – powoda wzajemnego o tym, że prace wykonywał na rzecz D. C. (1) a nie (...) Sp. z o.o. w S., albowiem ich adresatem była właśnie spółka (por. k. 156 i inne opinie w sprawie z powództwa M. R. i B. R. przeciwko tej spółce, toczącej się przed Sądem Rejonowym w K. pod sygn. akt I C 229/08).

Za wiarygodne co do zasady sąd uznał zeznania przesłuchanych w sprawie świadków, które zasadniczo potwierdzały się nawzajem i znajdowały oparcie w dokumentach i wydrukach, choć oczywiście były od nich mniej szczegółowe.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka Z. L. w części w jakiej zeznał on, że usługa jaką miał świadczyć W. N. (1) na budowie w B. miała być zaliczona na poczet spłaty pożyczki (k.408; czas nagrania 01:53:37 – 01:58:57) oraz o tym, że pożyczka została między nim a D. C. (2) rozliczona (k. 408; czas nagrania 01:58:57 – 02:04:19). Świadek ten bowiem chwilę po tej wypowiedzi sam stwierdził, że nic więcej o ich wzajemnych rozliczeniach nie wiedział, a zatem bazował tylko na jednej jedynej rozmowie mającej miejsce w okresie 02.11. – 15.11.2014 r. Co jednak ważniejsze, Z. L. później stwierdził, że ani D. C. (1) ani W. N. (1) wprost nie mówili o tym, że chodzi o pożyczkę a sam świadek tego nie dociekał (k.409, czas nagrania 02:18:26 – 02:23:25).

Zeznaniom powódki – pozwanej wzajemnie sąd dał wiarę praktycznie w całości. Jej zeznania były zgodne z tym, co mówili pracownicy spółki i co wynikało z dokumentów i wydruków. Dotyczyło to w szczególności jej wiedzy o udzieleniu pożyczki i przekazaniu pieniędzy, co potwierdziła E. P. (1). Powódka przyznała też, że faktycznie nie potrafi znaleźć dowodu zwrotu pieniędzy pozwanemu – powodowi wzajemnemu za zakup części do quada i biletu lotniczego przelotu pracownika oraz, że doszło do nabycia urządzeń laserowych na rzecz (...) Sp. z o.o. w S.. Część jej zeznań sąd pominął jako, że były to jej opinie a nie wiedza o faktach. Dotyczyło to tego, że poziomice mogą znajdować się w spółce (k.417) oraz tego że sądzi ona, że D. C. (1) działał we własnym imieniu zlecając pozwanemu wykonanie opinii prywatnych w sprawie z powództwa M. R. i B. R. przeciwko (...) Sp. z o.o. (k.418).

Zeznaniom pozwanego sąd nie dał wiary w znacznej części, gdyż interpretowały one rzeczywistość w sposób mało logiczny, zgodny jedynie z interesem pozwanego – powoda wzajemnego i przeczyły faktycznie przyjacielskiej pomocy na jaką powoływał się sam pozwany.

Kluczowym zeznaniom, a zarazem twierdzeniom pozwanego – powoda wzajemnego o rzekomym ustaleniu z D. C. (1) rozliczenia pożyczki poprzez świadczenie usług przez W. N. (1) na jego rzecz nie potwierdził żaden świadek. Nie wynikało ono także z jakiegokolwiek dokumentu czy wiadomości e-mail. W samych zeznaniach W. N. (1) brakowało jakichkolwiek relacji o ustaleniach co do wyceny takich świadczeń czy też ich zliczania. W. N. (1) dywagował jedynie o cenach jakie stosował w obrocie i jakie miał znać D. C. (1), jednakże nigdy nie stwierdził, by ten na nie się zgodził choćby w sposób dorozumiany. Z samego faktu wiedzy D. C. (1) o cenach usług (...) dla innych nie sposób wywieść wniosku, iż na nie się zgodził, zwłaszcza, że ich relacje miały wymiar głównie towarzyski, a ceny jakie W. N. (1) ustalał za swoje usługi szkoleniowe dla pracowników (...) Sp. z o.o. w S. były dużo niższe niż dla innych podmiotów. Nawet sam pozwany jasno stwierdził, że nie umawiał się z D. C. (1) na wynagrodzenie (k. 422, czas nagrania: 01:42:15 – 01:46:07). Z tego zachowania stron umowy pożyczki sąd wywiódł wniosek, że W. N. (1) zarówno przed jak i po udzieleniu pożyczki wszelkie usługi świadczył na prośbę D. C. (1) (do jego śmierci), przy czym w części wypadków były one fakturowane a w części nie. Tylko ta czynność, tj. objęcie danej usługi lub dostarczonego towaru fakturą pozwala w ocenie sądu na uznanie, że obydwie strony zawarły umowę o charakterze odpłatnym.

Zdaniem sądu, wbrew twierdzeniom i zeznaniom pozwanego, wszystkie usługi, które W. N. (1) świadczył na prośbę D. C. (1), a dotyczące głównie działalności (...) Sp. z o.o. w S., które nie były objęte fakturami, wynikały właśnie z ich przyjaźni i w jej ramach były świadczone nieodpłatnie. O takim właśnie charakterze tych prac była przeświadczona nie tylko powódka – będąca osobą najbliższą dla D. C. (1) ale także słuchani świadkowie: R. K. (k.409, czas nagrania: 02:25:21 – 02:30:16), Z. L. (k.408, czas nagrania: 02:08:09 – 02:10:45, 02:11:02 – 02:13:42) i E. R. (k. 410 – 411, czas nagrania: 02:43:21 – 02:56:47, 02:57:02 – 03:02:43, 03:04:33 – 03:09:58). Wniosek taki wynika również z zeznań A. M. (1), który wskazywał na brak faktur za te usługi oraz na przyjaźń między D. C. (1) a W. N. (1) a także na fakt częstej gościny pozwanego w (...) – przedsiębiorstwa powódki.

Analizując chronologicznie zdarzenia, o których zeznawał pozwany i które pośrednio miały potwierdzać jego twierdzenie o zaliczeniu jego usług na poczet spłaty pożyczki, w pierwszej kolejności zauważyć należy, że jego twierdzenie o ścisłych rozliczeniach pomiędzy nim a D. C. (2) w ramach prowadzonych przez nich działalności gospodarczych do czasu zawarcia umowy pożyczki i zdecydowanej zmiany po jej udzieleniu jest nieprawdziwe.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika jasno, że pozwany nie wystawił faktur za przeprowadzone w czerwcu 2008 r. i na początku 2009 r. kontrole budów prowadzonych przez (...) Sp. z o.o. w S. z których sporządził sprawozdania. Zachował się zatem identycznie jak podczas kontroli przeprowadzonych po udzieleniu pożyczki (sierpień – grudzień 2009 r.) przy czym brak jest jakichkolwiek dowodów a nawet twierdzeń pozwanego na to, że antycypował już wówczas taką pożyczkę. Wynika stąd wniosek, że kontroli tych dokonywał z uwagi na łączącą go przyjaźń, w zamian za co nie spodziewał się i nie otrzymywał ekwiwalentu o charakterze cywilnoprawnym lecz także wynikający z przyjaźni – zaproszenia na imprezy, wyjazdy itd.

Podobnie brak jest podstaw do uznania, że pozwany obniżał ceny szkoleń dla pracowników (...) Sp. z o.o. w S. (D. C. (1) nie zatrudniał montażystów od 2002 r. – por. zeznania E. R. k. 411, czas nagrania: 02:57:02 – 03:02:43 oraz powódki k. 420, czas nagrania: 01:02:23 – 01:08:44) z uwagi na pożyczkę otrzymaną od D. C. (1). Szkolenie które w marcu 2009 r. przeprowadził W. N. (1) z wymagań techniczno – montażowych dla budownictwa drewnianego kosztowało 1.600,- zł netto (800,- zł/os.), obniżając ją z kwoty 3.200,- zł netto (1.600,- zł/os.), na pięć miesięcy przed zawarciem umowy pożyczki. Z kolei podobne szkolenie, w dniach 11 – 13.04.2013 r. przeprowadził również za kwotę 1.600,- zł netto (800,- zł/os.), obniżając ją z kwoty 4.800,- zł netto (2.400,- zł/os.). W obydwu przypadkach wystawił faktury na (...) Sp. z o.o. w S., przy czym wzrost ceny szkolenia dla innych podmiotów w okresie 4 lat nie jest niczym szczególnym (sama inflacja w tym okresie wyniosła 13,94%; za: <http://www.finanse.mf.gov.pl/budzet-panstwa/kalkulator-inflacji>, na podstawie historycznych danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny). Brak było natomiast dowodów, choćby w postaci wydruków e – mail na prowadzenie innych, nie ujętych w zestawieniach i fakturach szkoleń. Świadczy to ponownie o tym, że obniżenie cen następowało z uwagi na przyjacielskie relacje pomiędzy W. N. (1) i D. C. (1).

Poza zeznaniami pozwanego brak jest także dowodów na to, by usługi i towary (książki), które dostarczał pozwany były związane z działalnością prowadzoną przez D. C. (1) osobiście. Wprawdzie z relacji świadków i stron wyraźnie przebiega się to, że kluczowe decyzje podejmował właśnie D. C. (1), jednakże równie wyraźnie widać, że dotyczyły one spółki, która od 2002 r. przejęła budowy domów drewnianych. To ona była beneficjentką usług i towarów W. N. (1), co wynika choćby z wystawianych przez niego faktur za szkolenia (z 2009 i 2013 r.) oraz sprzedane książki (2008 r.).

Nadto, w korespondencji mailowej W. N. (1) zwracał się do pracowników (...) Sp. z o.o. w S., w szczególności do E. R. (szkolenia – k. 61 – 62) i z nimi uzgadniał szczegóły szkoleń, kontroli na budowach czy promocji na materiały budowane.

W okresie pod dniu (...) r. (po śmierci D. C. (1)) w ogóle nie mogło być już mowy o działaniu na rzecz D. C. (1), a mimo to W. N. (1) nadal uzgadniał. Co więcej, w tym czasie schemat kontaktowania się nie zmienił i nadal W. N. (1) wykonywał prace bądź inne zadania w porozumieniu z pracownikami (...) Sp. z o.o. i w związku z budowami prowadzonymi przez tę spółkę (por. korespondencja mailowa za luty 2014 r. – k. 64 – 83).

Oddzielnego omówienia wymaga kwestia objęcia przez pozwanego – powoda wzajemnego funkcji kierownika budów w Z., G. i E.. Sąd nie dał wiary pozwanemu o tym, iż faktycznie wykonywał na nich jakiejkolwiek czynności. Nie znajdowały one oparcia w jakimkolwiek innym zgłoszonym dowodzie, były wyjątkowo ogólne i co najistotniejsze, były całkowicie sprzeczne nie tylko z zeznaniami powódki ale i z zeznaniami świadków, w szczególności Z. B.. Ten świadek objął kierownictwo budów po pozwanym i jednoznacznie stwierdził, że pozwany nie dokonywał wpisów w dziennikach budowy, a budowami kierował fatycznie majster. Nie został też przedstawiony żaden inny dowód, który potwierdzałby wersję pozwanego, np. odpisy dzienników budowy, zeznania świadków, którzy widzieliby pracę pozwanego na tych budowach.

O fikcyjnym objęciu funkcji kierownika budowy domów w Z. świadczy też mail W. N. (1), w którym pisał do S. K. o tym, że jest tam oficjalnym kierownikiem budowy, przy czym słowo oficjalnym umieścił w cudzysłowie (k.66, 67). Na pytanie sądu o użycie cudzysłowu pozwany nie potrafił sensownie wytłumaczyć, mówiąc, że miał być kierownikiem budowy, a następnie, że budowy miał prowadzić D. C. (1) a pozwany miał mu doradzać (k.421, czas nagrania:01:27:06 – 01:33:51).

Cudzysłów, podobnie jak nawias, ma charakter wyodrębniający i składa się z dwu znaków – otwierającego i zamykającego. Stosowany jest przede wszystkim do wydzielenia słów cytowanych ale też z powodów znaczeniowo – stylistycznych. Użycie cudzysłowu ze względów znaczeniowo – stylistycznych (użycie jako znaku cytowania cudzej wypowiedzi nie wchodziło w rachubę) następuje w trzech celach: dla wyodrębnienia wyrazów użytych ironicznie, do wyodrębnienia w tekście wyrazu obcego stylistycznie oraz do wyodrębnienia niektórych nazw własnych (za: Słownik Języka Polskiego [http://sjp.pwn.pl/zasady/U.-cudzyslowu-ze-wzgle-dow-znaczeniowo-stylistycznych; \(...\)](http://sjp.pwn.pl/zasady/U.-cudzyslowu-ze-wzgle-dow-znaczeniowo-stylistycznych; (...))). W tej wiadomości słowo „oficjalnym” nie było obce stylistycznie i z pewnością nie stanowiło nazwy własnej. Tym samym jedynym logicznym wnioskiem był ten, że pozwany użył go ironicznie, podkreślając fikcyjność swojej roli na budowach.

Podobny brak potwierdzenia w jakichkolwiek innych dowodach dotyczył zeznań pozwanego o rzekomym przekazaniu książek (...) Sp. z o.o. w S. czy pracownikom D. C. (1). Sam pozwany nie był pewny kiedy to uczynił. Świadkowie (A. M. (1), E. R. i E. P. (1)) oraz powódka generalnie zaprzeczyli by doszło do odformalizowanej sprzedaży książek pozwanego (bez faktur i dokumentów przyjęcia), natomiast twierdzili, że pozwany rozdawał swoje książki. Wyjaśniało to o wiele lepiej i zgodnie z doświadczeniem życiowym rzeczywistą podstawę przekazania książek niż tłumaczenie o ich przekazaniu na poczet spłaty pożyczki.

Niewiarygodnie brzmiały też wypowiedzi pozwanego o tym, że tak naprawdę nie wiedział na czyją rzecz świadczy usługi i towary – D. C. (1) czy (...) Sp. z o.o. w S.. Z faktur wystawianych przez niego zawsze wynikało, jaki podmiot nabywa towar czy usługi.

Nadto, przeczy temu treść opinii prywatnych i pism jakie sporządzał w sprawie z powództwa M. R. i B. R. przeciwko (...) Sp. z o.o. w S., które zawsze adresował do tej spółki, z reguły do jej prezesa zarządu A. M. (1) i której pełnomocnictwo faktyczne otrzymał na potrzeby oględzin nieruchomości (k. 157).

Za niewiarygodne uznał też sąd zeznanie pozwanego o tym, że D. C. (1) miał w listopadzie 2013 r. oświadczyć, iż pożyczkę uznaje za spłaconą. Z. L., w ocenie sądu, nie potwierdził tej okoliczności (zeznał jedynie, że była mowa o tym, że są rozliczeni w związku z budową w B.). D. C. (1) nie kazał też księgowej E. P. (2) zniszczyć umowy jak to miał w zwyczaju po spłacie pożyczek ani nie poinformował o spłacie żony. Wcześniej także pozwany nie składał faktur, które zostałyby zaliczone na poczet długu, co praktykował D. C. (1) w stosunku do swoich dłużników. Wiarygodnie też brzmiały wyjaśnienia tego stanu rzeczy złożone przez powódkę – o tym, iż D. C. (1) wstydził się po prostu domagać pieniędzy od przyjaciela.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa i wyceny robót budowlanych na podstawie art. 227 k.p.c. a contrario, jako dowód dotyczący faktu nie mającego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Wynikało to z ustalenia przez sąd na podstawie innych dowodów, że pozwany – powód wzajemny faktycznie nie wykonywał czynności związanych z pełnieniem przez niego funkcji kierownika budowy, na budowach w G., E. i Z. a pozostałe czynności dotyczące budów (sprawozdania i kontrole) miały charakter zobowiązań niezpełnionych. Tym samym nie było przedmiotu opiniowania dla biegłego co czyniłoby zasięgnięcie wiadomości specjalnych zbędnym.

Ponadto, dowód ten był zbędny także dlatego, iż nawet przyjęcie za trafny poglądu pozwanego, iż W. N. (1) faktycznie wykonywał prace i na skutek ich wykonywania doszło do bezpodstawnego wzbogacenia albo nienależnego świadczenia, prowadziłoby do wniosku że nastąpiłoby ono po stronie (...) Sp. z o.o., która wykonywała roboty budowlane a nie po stronie D. C. (1) czy L. C. (1).

Zastrzeżenia złożone przez stronę pozwaną co do oddalenia tego dowodu nie wskazywały na przepis postępowania, któremu miałby uchybić sąd I instancji, w związku z czym trudno mówić, w przypadku zawodowego pełnomocnika o ich zgłoszeniu w sposób umożliwiający uznanie tej czynności za wadliwą (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2013 r. V CSK 544/12, za: www.sn.pl).

II. Rozstrzygnięcie i jego podstawa prawna

II.1. Podstawa prawna rozstrzygnięcia powództwa L. C. (1) (roszczenie główne i odsetki)

Żądanie powódki było oparte o treść art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (§1). Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem (§2).

Fakt udzielenia pożyczki był niewątpliwy, podobnie jak data jej wymagalności (19.08.2009 r.). Była ona także stwierdzona pisemnym oświadczeniem pożyczkobiorcy – pozwanego. Poza sporem było, że W. N. (1) pożyczki nie spłacił pieniędzmi. Tym samym całe żądanie jako wymagalne mogło być dochodzone skutecznie przez powódkę, jako następczynię prawną wierzyciela pod tytułem ogólnym (spadkobranie). Z tego względu na podstawie art. 720 k.c. sąd uwzględnił powództwo w punkcie I wyroku za wyjątkiem skutecznie potrąconej kwoty 1.280,- zł (o czym będzie mowa poniżej).

Z kolei na podstawie art. 481§1 i 2 k.c. w zw. z art. 482§1 k.c. powódka mogła domagać się również skapitalizowanych odsetek od pożyczonej kwoty za okres przypadający po dniu wymagalności pożyczki (po 18.08.2010 r.) do dnia poprzedzającego dzień wytoczenia powództwa. Odsetki ustawowe od 50.000 zł za okres 19.08.2010-12.08.2014 r. (13% w skali roku) wyniosły 25.928, 77zł i taką też kwotę sąd zasądził w punkcie I wyroku. O dalszych odsetkach orzeczono od dnia 13.08.2014 r. od całej dochodzonej kwoty w myśl przywołanych art. 481§1 i 2 k.c. w zw. z art. 482§1 k.c.

Z uwagi na zasadność podstawy żądania powódki rozważyć należało dwa zarzuty pozwanego, które mogły prowadzić do zniweczenia żądania: zwolnienie z długu oraz potrącenie.

II.1. 1. Podstawa prawna rozstrzygnięcia zarzutu zwolnienia z długu

W myśl art. 508 k.c. zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje. Zgodnie tym przepisem do zwolnienia z długu może dojść tylko przez umowę zawartą pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, na mocy której wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje, czy inaczej rzecz ujmując: wierzyciel zręka się wierzytelności, a dłużnik to zrzeczenie przyjmuje por. A. Rzetecka-Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania - część ogólna. opubl. LEX/el., 2011, komentarz do art. 508 k.c., teza 1 i cytowana tam literatura oraz orzecznictwo].

W sprawie twierdzenie o takim sposobie uwolnienia pozwanego W. N. (1) od obowiązku zapłaty przez ówczesnego wierzyciela – D. C. (1) – była mowa jedynie w sprzeciwie. W późniejszych fazach procesu pozwany nie tyle twierdził, by został zwolniony z długu, ile że doszło do kompensacji roszczeń i jedynie potwierdzenia tego faktu przez D. C. (1) (zob. k. 369). Sąd nie stwierdził, by z ustalonych faktów wynikało, by kiedykolwiek zrzekł się on swojej wierzytelności. Nie wynikało to nawet z uznanych za niewiarygodne zeznań pozwanego. Tym samym zarzut ten, jako nieudowodniony w myśl art. 6 k.c. nie mógł zostać uznany za skuteczny.

II.1.2 Podstawa prawna rozstrzygnięcia zarzutu potrącenia

Wystąpienie przez pozwanego z powództwem wzajemnym nie pozbawia go możliwości podniesienia w procesie merytorycznego zarzutu potrącenia. Uwzględnienie w wyroku tego zarzutu potrącenia wierzytelności wzajemnej prowadziłoby bowiem do umorzenia obu wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej. W każdym wypadku gdy roszczenie wzajemne pozwanego nie przewyższa roszczenia dochodzonego przez powoda upada potrzeba uzyskania tytułu egzekucyjnego wobec powoda. Jeżeli zarzut potrącenia wyczerpuje całą pretensję powoda, to uwzględnienie tego zarzutu stanowi przesłankę oddalenia powództwa. Jest elementem stanu faktycznego wydanego orzeczenia (art. 328 § 2). Powyższe odnieść należy do potrącenia umownego dopuszczalnego na gruncie k.c. (zob. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1988 r., II CKN 849/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 128 i wyrok z dnia 3 czerwca 1965 r., I CR 471/64, OSNCP

1966, nr 4, poz. 57) [za: T. Żyznowski (w:) Dolecki H. (red.), Wiśniewski T. (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366., komentarz do art. 204, pkt 5 – wersja LEX].

Zgodnie z art. 498§1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Z kolei art. 498§2 k.c. przewiduje, że wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Pozwany przedstawił zarówno jako podstawę potrącenia jak i powództwa wzajemnego kwotę 76.752,- zł brutto z tytułu wynagrodzenia za wykonane czynności, która to wierzytelność była dochodzona na podstawie art. 410 k.c. i 405 k.c., kwotę 2.280,- zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków (tożsama podstawa prawna) oraz kwotę 4.400,- zł za dostarczone książki (art. 535 i następne k.c. o sprzedaży). Potrącenie to miało zostać dokonane pismem z dnia 21.03.2014 r. i jego złożenie nie było wątpliwe.

Kluczowym jest jednak, by obydwie osoby były jednocześnie wobec siebie zarówno dłużnikami jak i wierzycielami. W sprawie natomiast zostało to udowodnione jedynie w części dotyczącej nabycia części do quada (650,- zł – granica zarzutu potrącenia) i biletu lotniczego dla H. H. (630,-) zł. Odnośnie obydwu tych kwot należało uznać, że W. N. (1) działał na zlecenie D. C. (1), który poprosił go o wykonanie tych czynności. Podstawą prawną tej wierzytelności jest zatem art. 742 k.c. stanowiący, że dający zlecenie powinien zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia, wraz z odsetkami ustawowymi; powinien również zwolnić przyjmującego zlecenie od zobowiązań, które ten w powyższym celu zaciągnął w imieniu własnym. Kwota ta, stanowiąca poniesione wydatki, została także uznana przez L.. Stąd też należało ją potrącić z dochodzonego przez powódkę świadczenia, co zostało uwzględnione w punkcie I wyroku. Niewątpliwie też należałoby oddalić powództwo co do kwoty 1280,- zł, czego przez przeoczenie sąd nie uczynił.

Co do pozostałych świadczeń jakie miał wykonywać W. N. (1) na rzecz D. C. (1), albo nie zostały one udowodnione (sprzedaż książek i zlecenie – pełnienie funkcji kierownika budów w Z., G. i E.) albo też miały charakter świadczenia wynikającego z zobowiązania naturalnego, czyniącego zadość zasadom współżycia społecznego. w rozumieniu

Zgodnie z art. 353 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Przedmiotem zobowiązania jest świadczenie, a więc zgodne z treścią zobowiązania zachowanie dłużnika, realizujące interes wierzyciela. Czynności wykonywane przez powoda wzajemnego nie wynikały z czynności prawnej, która polegałaby na tym, że jedna strona może żądać wykonania danego obowiązku a druga jest obowiązana go wykonać (spełnić świadczenie)lecz z przyjaźni z D. C. (1) i realizacji jego próśb. Gdyby W. N. (1) prośby by nie spełnił, nie groziłoby mu przymusowe zrealizowanie wierzytelności a jedynie naruszenie więzi jaką jest przyjaźń. Należało więc uznać, że miało miejsce świadczenie, którego causą były relacje przyjacielskie a nie typowe causy czynności prawnych (solvendi, obligandi vel acquirendi donandi, cavendi czy ob rem). Jego czynności czyniły zatem jednej z podstawowych zasad współżycia społecznego – nieodpłatności świadczeń czynionych przyjaciółom, przyjacielskiego przysługę. W. N. (1) wykonując różne czynności z przyjaźni dla D. C. (1) był więc świadomy, że nie ma obowiązku świadczenia, co z kolei wyłącza możliwość dochodzenia nienależnego świadczenia w myśl art. 411 pkt 1 k.c.

O takim właśnie postrzeganiu przez wszystkich tych relacji W. N. (1) z D. C. (1), włącznie z samym powodem wzajemnym świadczy jego wiadomość e – mail z dnia 04.01.2014 r. kiedy pisze o gotowości do pomagania i doradzania tak jak wcześniej. Nie ma tam mowy o świadczeniu usług, a wręcz jest odmowa przyjęcia zlecenia.

W konsekwencji sąd uznał, że wszystkie czynności, które wykonywał W. N. (1) na prośbę D. C. (1), jeśli nie zostały objęte fakturami, miały charakter zobowiązania niezupełnego - stanowiły wyraz łączącej ich przyjaźni –i były rekompensowane w inny sposób.

Skoro zatem roszczenia pozwanego nie mogły być realizowane przymusowo, nie był spełniony jeden z warunków z art. 498§1 k.c., co wykluczało ich potrącenie z żądaniem powódki.

Dodatkowo już tylko wskazać należy, że nie został przeprowadzony żaden wiarygodny dowód na to, by miały być one rozliczane w jakikolwiek sposób albo by strony uzgodniły chociażby ceny za poszczególne czynności.

Co więcej, nawet gdyby hipotetycznie uznać inaczej, tj. że zarówno przekazanie książek, świadczenie usług były świadczeniami cywilnoprawnymi z typową *causą*, to inny podmiot niż D. C. (1) lub L. C. (1) winien zostać uznany za osobę, która uzyskała nienależne świadczenie w rozumieniu art. 410§2 k.c. Wszystkie bowiem czynności jakie W. N. (1) wykonywał na prośbę D. C. (1) w myśl ustaleń sądu nastąpiły na rzecz (...) Sp. z o.o. w S., co szczególnie jaskrawo widać przy sprawie z powództwa M. R. i B. R. przeciwko tej spółce, toczącej się przed Sądem Rejonowym w K.pod sygn. akt I C 229/08. D. C. (1) w czasie objętym powództwem wzajemnym, a co za tym idzie (przedmiotowo) zarzutem potrącenia nie prowadził już działalności osobiście w zakresie budowy domów drewnianych. Tym samym ewentualnym dłużnikiem mogłaby być obecnie jedynie ta spółka a nie L. C. (1).

Podobnie zakup pomiarowych urządzeń laserowych nastąpił w związku z działalnością (...) Sp. z o.o. w S. i na jej rzecz, zatem to ona otrzymała nienależne świadczenie. Na podstawie art. 410§1 i 2 k.c. W. N. (1) nie mógł więc doamgać się od L. C. (1) zapłaty za te urządzenia czy też dokonać kompensaty roszczenia z tego tytułu.

II.2. Powództwo wzajemne

Rozważania co do powództwa wzajemnego należy rozpocząć od oceny jego dopuszczalności, zwłaszcza, że powódka – pozwana wzajemnie kwestionowała możliwość jego wniesienia.

Otóż w myśl art. 204§1 k.p.c. powództwo wzajemne jest dopuszczalne, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia. Powództwo wzajemne można wytoczyć bądź w odpowiedzi na pozew, bądź oddzielnie, nie później jednak niż na pierwszej rozprawie, albo w sprzeciwie od wyroku zaocznego.

W sprawie nie budziło wątpliwości, że powództwo wzajemne zostało wniesione we właściwym terminie (sprzeciw od nakazu zapłaty pełniący rolę odpowiedzi na pozew). Pozwana wzajemnie twierdziła natomiast, że roszczenie poza żądaniem zwrotu za części do quada dotyczy innego podmiotu a zatem nie pozostaje w związku z jej roszczeniem ani nie nadaje się do potrącenia.

Wskazać jednakże należy, że czym innym jest, z natury rzeczy, wstępne badanie pozostawania w związku obydwu powództw i możliwości ich potrącenia, a czym innym końcowa ocena udowodnionych okoliczności faktycznych w wyroku. Związek między obu roszczeniami zachodzi wówczas, gdy istotne okoliczności faktyczne, tworzące uzasadnienie tych roszczeń, są im wspólne. Jeżeli natomiast okoliczności uzasadniające roszczenie obu stron nie są wspólne i nie istnieje zatem obawa różnej oceny jednego stanu faktycznego, powództwo wzajemne jest niedopuszczalne (za: Orzeczenie SN z dnia 24 września 1962 r., 1 CR 825/61, OSPiKA 1963, z. 12, poz. 310). Podobnie ocena tego czy roszczenie objęte powództwem wzajemnym nadaje się do potrącenia dla celów z art. 204§1 k.p.c. następuje na postawie przytoczonych w pozwie wzajemnym okolicznościach faktycznych. To zaś, czy będzie ono miało ostatecznie wpływ na rozstrzygnięcie, będzie wynikiem postępowania dowodowego. Jeśli zatem przy wstępnym badaniu sprawy sąd dojdzie do przekonania, iż powództwo wzajemne pozostaje w związku z powództwem zasadniczym albo nadaje się do potrącenia z nim, winien sprawy rozpoznać łącznie.

Tak też było w niniejszej sprawie. Z twierdzeń, które zostały podniesione przez powoda wzajemnego wynikało, że jego roszczenia są związane z wierzytelnościami jakie przysługiwały mu wobec D. C. (1) albo L. C. (1), a więc nadają się do potrącenia. Dla oceny dopuszczalności wniesienia powództwa wzajemnego było to wystarczające.

Żądanie powództwa wzajemnego były oparte o umowę sprzedaży odnośnie przekazania książek (kwota 4.400,- zł) oraz bezpodstawne wzbogacenie/nienależne świadczenie (kwota 79.032,- zł).

Podstawą prawną pierwszego z roszczeń był zatem art. 535§1 k.c. zgodnie z którym przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Roszczenie to, jak już wskazano przy ocenie zarzutu potrącenia, w ocenie sądu nie istniało. Powód wzajemny nie udowodnił, by przekazywał książki D. C. (1) albo L. C. (1) poza sytuacjami, kiedy to wystawiał faktury i kiedy to otrzymał zapłatę ceny oraz gdy książki rozdawał – innym osobom. Tym samym w tej części powództwo należało oddalić w oparciu o art. 6 k.c.

Podstawą drugiego roszczenia był art. 410§2 k.c., w myśl którego świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Takim świadczeniem miałyby być zarówno usługi świadczone przez powoda wzajemnego jak i dokonany przez niego zakup części do quada, biletu lotniczego i pomiarowych urządzeń laserowych.

Ponownie jednak wskazać należy, że jak już wskazano w stanie faktycznym, przy ocenie dowodów i przy zarzucie potrącenia, sąd doszedł do przekonania, iż pomoc świadczona przez W. N. (1) miała charakter zobowiązania cywilnoprawnego niezupełnego, które czyniło zadość zasadom współzycia społecznego czego W. N. (1) był świadomy. Nie mógł zatem powód wzajemny dochodzić nienależnego świadczenia z uwagi na treść art. 411 pkt 1 k.c., który był podstawą oddalenia powództwa w tej części.

Ponownie także zasygnalizować trzeba, że nawet gdyby przyjąć inaczej, to i tak nienależne świadczenie otrzymałby podmiot inny niż pozwana wzajemnie – (...) Sp. z o.o. w S..

Taka sytuacja dotyczyła kwoty 1052,- zł (wskazanej w pozwie wzajemnym; faktyczna kwota zakupu to 1.083,- zł) z tytułu zwrotu kosztów za zakup laserowej poziomicy z akcesoriami. Niewątpliwie powód wzajemny poniósł ich koszt, jednakże urządzenia to otrzymała (...) Sp. z o.o. w S. a nie L. C. (1).

Zasadne było jedynie żądanie zapłaty zwrotu kosztów biletu lotniczego i części do quada (razem 1.280,- zł), również omówione przy zarzucie potrącenia, bazujące na art. 720§1 k.c.. Ponieważ jednak sąd ustalił, że pomniejszono ono znacznie wyższe roszczenie powódki, co wpłynęło na treść punktu I wyroku, powództwo należało oddalić w tej części na podstawie art. 498 k.c., o czym była mowa w rozważaniach o potrąceniu.

Z tych względów sąd oddalił powództwo wzajemne w punkcie III wyroku.

III. Koszty procesu

O kosztach procesu związanych z powództwem L. C. (1) orzeczono na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. zdanie 2 zgodnie z którym sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu, oraz na podstawie przepisu § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 490 z późniejszymi zmianami).

Sąd ocenił wynik sprawy oddzielnie dla powództwa zasadniczego jak i wzajemnego, Tym samym sąd porównał roszczenie dochodzone z uwzględnionym. Powódka dochodziła kwoty 75.929,- zł z czego oddalono je do kwoty 1280,- zł. Sąd uznał, że powódka wygrała sprawę niemalże w całości (w ponad 98%), co uzasadniało zwrócenie jej całych poniesionych kosztów procesu. Na koszty te składały się opłata od żądania pozwu w kwocie 3.797,- zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600,- zł oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sumę tych kwot sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki w punkcie II wyroku.

Ponieważ pozwany – powód wzajemny przegrał w całości sprawę z powództwa wzajemnego, zgodnie z art. 98§1 i 3 k.p.c. zobowiązany był ponieść koszty z nim związane. Koszty te ograniczały się do wynagrodzenia pełnomocnika powódki będącego adwokatem i wynosiły zgodnie z przywołanym już §6 pkt 6 rozporządzenia 3.600,- zł. Taką też kwotę sąd zasądził od powoda wzajemnego na rzecz pozwanej wzajemnie w punkcie IV wyroku.